

A nyomozás segédeszközei

DR. GÁBOR BÉLA²

Személyleírás a Bertillon-féle rendszer szerint

Bertillon Alfonz³ az ő antropometriának nevezett rendszerével kettős feladatot oldott meg. Rendszerének ugyanis két része van. Az egyik a [...] TESTMÉRÉS, mely adataival, kiegészítve ezeket a test egész felületén megfigyelt s elhelyezés és terjedelem szempontjából szintén pontosan mért különös ismertető jelekkel, lehetővé teszi a visszaeső büntettek személyazonosságának megállapítását, a másik a portrait parlé-nak nevezett SZEMÉLYLEÍRÁS, mely az ember megszólalásig hű képének leírására adja meg a szabályokat. A személyleírás különösen ami a termetet, mozgást és a testnek külsőleg is látható ismertető jeleit illeti, szintén az egész testről veszi leíró adatait, mégis a fősúlyt a legmesszebb menő részletességgel az arc alakulására és az arcon található jellegzetességekre, sajátosságokra, vagy más szóval, különös ismertető jelekre helyezi. [...]

Ugyanakkor, mikor Bertillon Alfonz 1897-ben a berlini büntetőjogi kongresszuson a büntettek személyazonosságának megállapítására és azok nyil-

- 2 Kriminálisztikai szakíró (1873–191?). A daktiloszkópia hazai úttörője. A rendőrségen daktiloszkópiái fotóadatát hozott létre.
- 3 Francia antropológus (1853–1914). 1894-ben a Dreyfus-ügyben, majd a Zola-perben írásszakértőként működött. A párizsi személyazonossági hivatal főnöke. Az antropometriai, azaz a testmérték-módszer kidolgozója, melyet a bűnügyi nyilvántartás rendszerének bevezetésekor használtak. Ennek alapja az a felismerés volt, hogy az ember csontváza 20 éves kora után alig változik, s az egyes emberek csontvázának méretei egészen egyediek. A személyazonosításhoz a következő méréseket kellett elvégezni: 1. a magasság, a kiterjesztett karok hossza, az ülés magassága; 2. a fej méretei: a jobb fül hossza és szélessége, a fej hossza és szélessége; 3. a baloldal méretei: a lábnak, a középujjnak, a kisujjnak, az alsó karnak hossza; 4. a szem színe, hét leíró adattal. A nyilvántartottak testméreteinek adatai mellett feljegyezték a különös ismertető jegyeket, az illetőről készített fényképfólvételeket és származási adataikat. Mindezt különböző csoportosítások szerint (nem, korcsoport, illetve fejhosszság szerint) archiválták. A személyi azonosítást és nyilvántartást 1882 végén Párizsban vezették be először, s az európai államok szinte mindegyike átvette. Nemsokára azonban kiszorította a nem sokkal ezután felfedezett, sokkal egyszerűbb és olcsóbb daktiloszkópiái személyazonosítási rendszer.

vántartására hivatott és antropometriának nevezett rendszerét bemutatta, miután ezen rendszerének teljes keresztülviteléhez a büntettek fényképeire is szüksége volt, bemutatott összes eljárása szabályaival együtt egy olyan fényképező gépet és berendezést is, mely a nyomozásnak a személyfényképezéshez fűződő összes érdekeit legjobban kielégítőnek bizonyult. Épügy, miként antropometrikus rendszerét az összes nagyobb rendőrségek bevezették, fényképező berendezését is átvették. Az antropometriát mindenütt kiszorította a dactyloscopia az ujjlenyomat-vizsgálaton alapuló személyazonosítás, a Bertillon-féle fényképezés azonban, akárcsak a portrait parlé, nemcsak hogy fenmaradt, de különösen ami a fényképezési szabályokat illeti, annyira elterjedt, hogy kisebb rendőrségek is, ha Bertillon-féle gépet venni még nem is volt módjukban, az eljárást közönséges fényképező géppel lehető pontosan utánozni igyekeznek. [...]

A ma már általánosságban elfogadott Bertillon-féle fényképező eljárással tehát mindig kettős képet készítünk. Az egyik a fej jobb oldalának, a másik pedig a szembenézett arcnak éles körvonalait mutató képét adja és pedig 1/7-ed kicsinyítésben az ú. n. mellkép alakjában. Mindkét kép egy közös kartonlapra lesz ragasztva és pedig úgy, hogy az oldalkép a szembenézett arc képe mellett balról legyen. [...]

Kisebbitett minta személyleírási rovatlaphoz a 9900/913 sz. igazságügymin. rend. 179. sz. mintája után

1. A terhelt neve és álneve:
2. Születésének helye:
3. Állampolgársága:
4. Születésének ideje:
5. Nyelvismerete:
6. Vallása:
7. Családi állapota:
8. Foglalkozása:
9. Atyjának neve:
10. Anyjának leánykori neve:
11. Milyeneken írható le a terhelt személye s különösen melyek a szembeötlő, jellegzetes sajátosságai (különös ismertető jelei):
 - a) természetben, tartásában, mozdulataiban, testén?
(pl. zömök, szikár, köpcös, hórihorgas, esetleg hány centiméter magas, vézna, elhízott, feszes tartású, fejét lógatja, ferde nyakú, hosszú lépésekkel jár, ugráló járású, karikalábú, x-lábú, félkezű, golyvás stb.)

- b) beszédében?
(pl. hebeg, hadar, selypít, raccsol, nagy hangon beszél, rekedt hangja van, idegen kiejtéssel beszél stb.)
- c) szemén, tekintetében, nézésében?
(pl. koromfekete, világoskék, szürke, zöld szemű, bandzsas, hályog van a jobb-bal szemén, szűrős tekintetű, sűrűn pislog, nem néz arra, akivel beszél, rövidlátó, szemhéjai rángatóznak stb.)
- d) száján?
(pl. szája igen vastag, ferde szájú, fogai kilátszanak stb.)
- e) orrán?
(pl. nyerges, pisze, sasorrú, hegyes, vékony, vastag, benyomott orrú, orra háta széles, ferde orrú, kampós orrú, nagy orrlyukai vannak stb.)
- f) fülén?
(pl. elálló, lapos fülű, nagy fülű, hegyes fülű stb.)
- g) fejének egyéb részén?
(pl. arca csupa szeplő, ragyás, beesett, arccsontja előre áll, álla hegyes, ferde, homlokán sok a ránc, kopasz stb.)
- h) kezén?
(pl. hüvelykujja hiányzik, kezefején A. B. tetoválva stb.)
12. Milyen a terheltnek:
a) a haja?
(pl. fekete, barna, szőke, vörös, őszülő, gyapjas, göndör stb.)
b) a szemöldöke?
(pl. fekete, barna, szőke, bozontos, összenőtt stb.)
c) a bajusza?
(pl. fekete, barna, szőke, vörös, őszülő – nyírott, borotvált stb.)
d) a szakálla?
(pl. fekete, barna, szőke, vörös – ritka, borotvált stb.)
13. Ismeretes-e egyéb sajátossága testének ruhával fedett részein?
(pl. tetoválás, anyajegy, sebhely stb.)
14. Milyen volt legutolsó ruházata?
.....paraszt.....
ruha.....
Megjegyzés:.....
- 191.....évi.....hó.....napján.

(Budapest, 1916., Függelék)